

Orazio, Ars poetica vv 38-126.

sumite materiam vestris, qui scribitis, aequam
viribus, et versate diu, quid ferre recusent,
quid valeant umeri. cui lecta potenter erit res, 40
nec facundia deseret hunc nec lucidus ordo.
ordinis haec virtus erit et venus, aut ego fallor,
ut iam nunc dicat iam nunc debentia dici,
pleraque differat et praesens in tempus omittat;
hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor. 45
in verbis etiam tenuis cautusque serendis
dixeris egregie notum si callida verbum
reddiderit iunctura novum si forte necessest
indiciis monstrare recentibus abdita rerum,
fingere cinctutis non exaudita Cethegis 50
continget, dabiturque licentia sumpta pudenter;
et nova fictaque nuper habebunt verba fidem si
Graeco fonte cadent, parce detorta. quid autem
Caecilio Plautoque dabit Romanus ademptum
Vergilio Varioque? ego cur, acquirere pauca 55
si possum, invideor, cum lingua Catonis et Enni
sermonem patrium ditaverit et nova rerum
nomina protulerit? licuit semperque licebit

signatum praesente nota producere nomen.

ut silvae foliis pronos mutantur in annos, 60

prima cadunt: ita verborum vetus interit aetas,

et iuvenum ritu florent modo nata vigentque.

debemur morti nos nostraque; sive receptus

terra Neptunus classis aquilonibus arcet,

regis opus, sterilisve diu palus aptaque remis 65

vicinas urbis alit et grave sentit aratrum,

seu cursum mutavit iniquum frugibus amnis

doctus iter melius, mortalia facta peribunt,

nedum sermonum stet honos et gratia vivax.

multa renascentur quae iam cecidere, cadentque 70

quae nunc sunt in honore vocabula, si volet usus,

quem penes arbitrium est et ius et norma loquendi.

res gestae regumque ducumque et tristia bella

quo scribi possent numero, monstravit Homerus.

versibus impariter iunctis querimonia primum, 75

post etiam inclusa est voti sententia compos:

quis tamen exiguos elegos emiserit auctor,

grammatici certant et adhuc sub iudice lis est.

Archilochum proprio rabies armavit iambo;

hunc socci cepere pedem grandesque cothurni, 80

alternis aptum sermonibus et popularis

vincentem strepitus et natum rebus agendis.

Musa dedit fidibus divos puerosque deorum
et pugilem victorem et equum certamine primum
et iuvenum curas et libera vina referre. 85

descriptas servare vices operumque colores
cur ego si nequeo ignoroque poëta salutor?
cur nescire pudens prave quam discere malo?

versibus exponi tragicis res comica non vult;
indignatur item privatis ac prope socco 90

dignis carminibus narrari cena Thyestae.
singula quaeque locum teneant sortita decentem.

interdum tamen et vocem comoedia tollit,
iratusque Chremes tumido delitigat ore;
et tragicus plerumque dolet sermone pedestri 95

Telephus et Peleus, cum pauper et exsul uterque
proicit ampullas et sesquipedalia verba,
si curat cor spectantis tetigisse querela.
non satis est pulchra esse poëmata; dulcia sunt,
et quocumque volent animum auditoris agunto. 100

ut ridentibus arrident, ita flentibus adsunt
humani vultus: si vis me flere, dolendumst
primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia laedent,
Telephe vel Peleu; male si mandata loqueris

aut dormitabo aut ridebo. tristia maestum 105

vultum verba decent, iratum plena minarum,
ludentem lasciva, severum seria dictu.

format enim natura prius nos intus ad omnem
fortunarum habitum; iuvat aut impellit ad iram

aut ad humum maerore gravi deducit et angit; 110

post effert animi motus interprete lingua.

Si dicentis erunt fortunis absona dicta,
Romani tollent equites peditesque cachinnum.

intererit multum divusne loquatur an heros,
maturusne senex an adhuc florente iuventa 115

fervidus, et matrona potens an sedula nutrix,
mercatorne vagus cultorne virentis agelli,

Colchus an Assyrius, Thebis nutritus an Argis.

aut famam sequere aut sibi convenientia finge.

scriptor honoratum si forte reponis Achillem, 120

impiger, iracundus, inexorabilis, acer,

iura neget sibi nata, nihil non arroget armis.

sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,

perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes.

si quid inexpertum scaenae committis et audes 125

personam formare novam, servetur ad imum

qualis ab incepto processerit, et sibi constet.